

THEMIS INSTITUTE
for Governance & Leadership

Autonomie, democratie en onderlinge regelingen

mr. dr. Aubrich Bakhuis

Webinar drieluik 'Perspectieven op Koninkrijksrelaties: deel 1'

6 november 2023

Structuur van het Koninkrijk der Nederlanden

- Vier landen één Koninkrijk en Koning
- Onverdeeld Nederlandschap
- Koninkrijksaangelegenheden

- Rijksministerraad (uitvoerende macht)
- Rijkswetgever (wetgevende macht)
- Hoge Raad der Nederlanden (rechtelijke macht)

- Elk land een eigen parlement en regering: zelfstandige behartiging van de eigen aangelegenheden (autonomie)

Autonomie: wat betekent dit voor de burgers van Aruba, Curaçao en Sint Maarten?

- ▶ Eigen volksvertegenwoordiging

- ▶ Actief en passief kiesrecht

“We choose our own people and make our own rules”

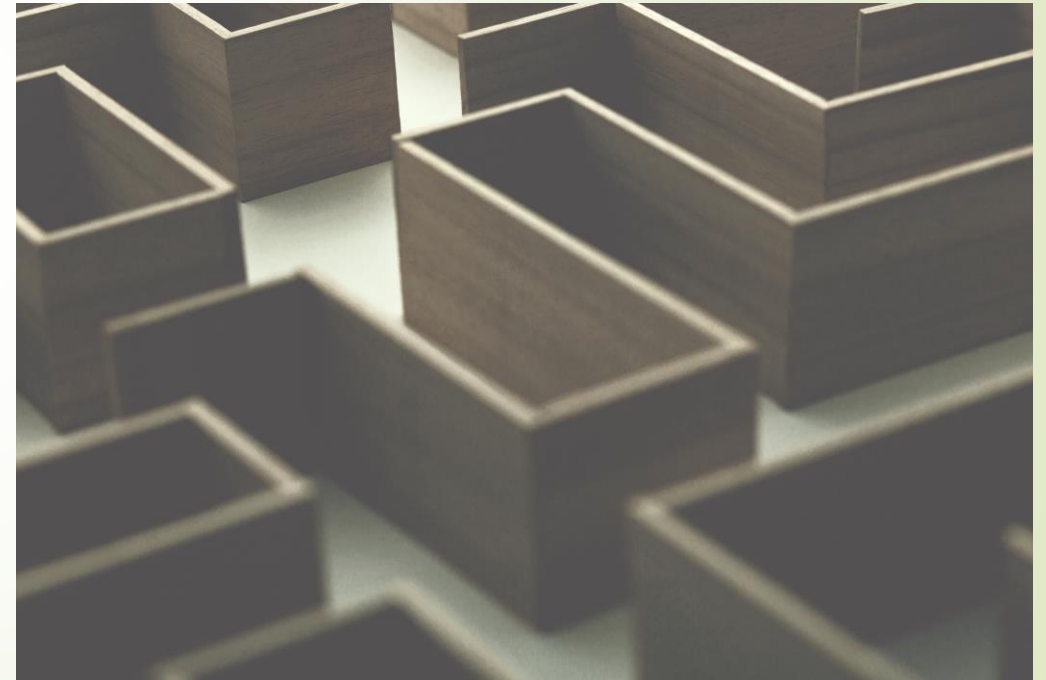
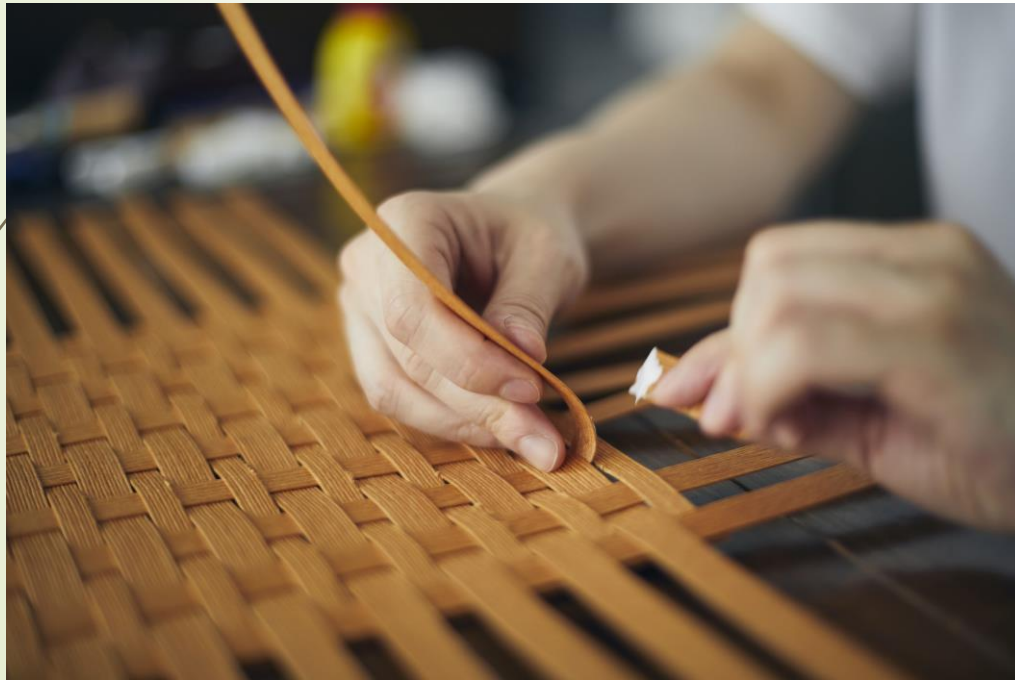
- ▶ Eigen overheidsapparaat met begroting en beleidskeuzes

“We make our own choices”

Van autonomie naar democratische legitimatie van 'hogere regelingen'

4

De Onderlinge Regeling

- ▶ Op basis van consensus tussen de landen van het Koninkrijk
- ▶ Vastlegging in rijkswet, AMvRB of vormvrije regeling
- ▶ Bij een vastlegging in een rijkswet zijn de procedureregels in het Statuut van toepassing en behoren de regels tot het koninkrijksrecht
- ▶ De procedure voor de totstandkoming van een vormvrije onderlinge regeling is flexibeler dan die van de rijkswet

De Onderlinge Regeling: democratische legitimiteit en doorwerking

- ▶ Parlementaire goedkeuring niet altijd verplicht: betrokkenheid is wel gewenst
- ▶ In de Onderlinge Regeling samenwerking bij hervormingen: parlementaire goedkeuring bij verlenging van de regeling
- ▶ Onderlinge Regeling = afspraak tussen landen → doorwerking door omzetting in nationale regeling
- ▶ Tussentijdse wijziging en opzegging door wegvallen consensus? Opzeggen heeft consequenties

Democratisch deficit in het Koninkrijk

- Geen Koninkrijksparlement
- Rijkswet is het product van de rijksministerraad, de Tweede Kamer en de Eerste Kamer
- Geen actief en passief kiesrecht voor de leden van de Tweede en Eerste Kamer

Waarom is dit belangrijk?

- ▶ Democratische legitimatie en een volwaardig Koninkrijk
- ▶ Rechtsstatelijkheid, gelijkwaardigheid en democratie zijn ook in het verband van het Koninkrijk essentieel
- ▶ Bestendige afspraken met Nederland over hervormingen en samenwerking

Take-aways

- Tijdelijke onderlinge regelingen die een permanent karakter krijgen?
- Flexibiliteit vs. bestendigheid
- Meer feitelijke betrokkenheid van de Caribische landen in de totstandkoming van rijkswetten
- Verantwoordelijkheid voor bestuur en parlement: autonomie en democratie zijn niet vanzelfsprekend